

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
---------------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Βάσεις μιας πολυπρισματικής προσέγγισης της επικινδυνότητας του δράστη και του κινδύνου (risk)

1. Η γενεαλογική περιπέτεια της επικινδυνότητας.....	9
2. Επτά εννοιολογικές προσεγγίσεις της επικινδυνότητας.....	16
3. Η επικινδυνότητα ως συσχετική, σχετική, κανονιστική, αόριστη, νομική, δι- αθετική και διαβαθμίσιμη έννοια	25
4. Διακρίσεις της επικινδυνότητας.....	34
5. Η στροφή από την επικινδυνότητα στον κίνδυνο (risk) και η μερική επιστρο- φή του κινδύνου στην επικινδυνότητα.....	35
6. Η προσέγγιση της επικινδυνότητας και του κινδύνου (risk) από τη σκοπιά των διαθετικών εννοιών: η σημασία της για το ποινικό δίκαιο, τη δικαστική ψυχολογία-ψυχιατρική, τη σωφρονιστική και την εγκληματολογία.....	45
6.1 Εισαγωγικές παρατηρήσεις.....	45
6.2 Το φιλοσοφικό-επιστημολογικό υπόβαθρο των διαθετικών εννοιών.....	45
6.3 Η μεταφορά της διαθετικής ανάλυσης στο ποινικό δίκαιο και η εφαρμο- γή της στην επικινδυνότητα του δράστη.....	47
6.4 Η καίρια σημασία της συνεκτίμησης των αντενδεικτών της επικινδυ- νότητας και η δυνατότητα ενσωμάτωσής τους στον μαθηματικό τύπο ασαφούς λογικής των <i>Zimmermann/Zysno</i>	49
6.5 Είναι και ο κίνδυνος (risk) μια διαθετική έννοια;	51
6.6 Η σημασία της διαθετικής ανάλυσης της επικινδυνότητας και των παρα- γόντων κινδύνου (risk factors) για τη δικαστική ψυχολογία-ψυχιατρική, τη σωφρονιστική και την εγκληματολογία.....	52
7. Η οπτική της δικαστικής ψυχολογίας και ψυχιατρικής: η πρόσφατη σύνδεση τους με τη διαθετική ανάλυση και την ασαφή λογική	56
7.1 Τέσσερις γενιές μεθόδων και εργαλείων εκτίμησης επικινδυνότητας και κινδύνου.....	56

7.2 Τα εργαλεία δομημένης επαγγελματικής εκτίμησης κινδύνου SAPROF και HCR-20: ένας συνδυασμός διαθετικής ανάλυσης και ασαφούς λογικής..	58
8. Η οπτική των νευροεπιστημών και της συμπεριφορικής γενετικής.....	63
9. «Επικίνδυνοι εγκληματίες ελαττωμένου καταλογισμού», «επικίνδυνοι ακαταλόγιστοι εγκληματίες», «πολυ-υπότροποι καθ' έξιν ή κατ' επάγγελμα επικίνδυνοι εγκληματίες».....	65
9.1 «Επικίνδυνοι για τη δημόσια ασφάλεια εγκληματίες»: ο επικίνδυνος κοινωνός παρονομαστής των ιδιαιζουσών ποινών των ά. 38, 90-92 Π.Κ. και του μέτρου ασφαλείας του ά. 69 Π.Κ.	65
9.2 Το Σχέδιο Νόμου για τα «Μέτρα Θεραπείας ατόμων που απαλλάσσονται από την ποινή λόγω ψυχικής ή διανοητικής διαταραχής».....	71
10. Το ελληνικό και το ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο της επικινδυνότητας και του κινδύνου (risk).....	73
10.1 Το ελληνικό θεσμικό πλαίσιο	74
10.2 Το ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο	83
11. Από το προληπτικό ποινικό δίκαιο της επικινδυνότητας και το ποινικό δίκαιο των κινδύνων στο ποινικό «δίκαιο» του εχθρού και το πρόσφατο «δίκαιο» των «κινδυνοποιών» (Gefährdungsrecht).....	88
12. Οι προγνωστικές κρίσεις, τα προβλήματά τους και η άμβλυνσή τους: πιθανότητες, σύγχρονα προγνωστικά εργαλεία, νεότερες μέθοδοι υπολογισμού προγνωστικής ακρίβειας (καμπύλες ROC)	94
13. Οι προγνωστικές κρίσεις και η αρχή in dubio pro reo	112
14. Η «επικινδυνότητα του δράστη» και ο «κίνδυνος τέλεσης εγκλημάτων» από δικαιοκρατικής σκοπιάς: μια ενδιάμεση κριτική αποτίμηση.....	123
14.1. Η «επικινδυνότητα της επικινδυνότητας» και οι «κίνδυνοι της εκτίμησης κινδύνων» ως δικαιοκρατικά προβλήματα.....	123
14.2 «Επικίνδυνοι» ή «ευάλωτοι στην υποτροπή» δράστες;.....	133

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η προσέγγιση της επικινδυνότητας του δράστη και της εκτίμησης κινδύνων από τη σκοπιά της ποινικής καταστολής και της σωφρονιστικής

1. Προλεγόμενα.....	135
2. Ο ρόλος της επικινδυνότητας του δράστη στα παλαιότερα ρεύματα ποινικής καταστολής.....	135
2.1 Εισαγωγικές παρατηρήσεις.....	135
2.2 Οι κλασικές σχολές του ποινικού δικαίου και της εγκληματολογίας.....	136
2.3 Η ιταλική θετική σχολή	137

2.4 Η διεθνής ένωση ποινικού δικαίου και το διπολικό σύστημα κυρώσεων	139
2.5 Η γερμανική θετική σχολή.....	140
3. Η ένταξη της επικινδυνότητας του δράστη στον ελλ.Κ. υπό την επίδραση των παλαιότερων ρευμάτων ποινικής καταστολής.....	142
4. Το αίτημα εκσυγχρονισμού του ελληνικού συστήματος ποινών	145
5. Ο ρόλος της επικινδυνότητας του δράστη και της εκτίμησης κινδύνων στα νεότερα ρεύματα ποινικής καταστολής και σωφρονιστικής	149
5.1 Το αγγλοσαξονικό πρότυπο της ανάλογης επιβολής ποινικών κυρώσεων [(just) desert model, proportionate sentencing]	149
5.2 Η γερμανική θεωρία της ανάλογης προς την πράξη νομοθετικής οριοθέτησης και δικαστικής επιμέτρησης της ποινής (tatproportionale Strafzumessung)	155
5.3 Η αποτίμηση του αγγλοσαξονικού προτύπου της ανάλογης επιβολής ποινικών κυρώσεων και της γερμανικής θεωρίας της ανάλογης προς την πράξη νομοθετικής οριοθέτησης και δικαστικής επιμέτρησης της ποινής.....	159
5.4 Η εκτίμηση, η διαχείριση και η μείωση κινδύνων στην ποινική καταστολή και ειδικότερα στην έκτιση της ποινής (σωφρονιστική)	165
5.4.1 Εισαγωγικές παρατηρήσεις	165
5.4.2 Πρότυπα εκτίμησης και διαχείρισης κινδύνων προσανατολισμένα στην αδρανοποίηση του δράστη.....	167
5.4.3 Πρότυπα εκτίμησης και μείωσης κινδύνων προσανατολισμένα στο ρεύμα της «νέας αποκατάστασης/επανένταξης» του δράστη (new rehabilitationism).....	171

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Η αιτιολογική, η κριτική και η ενοποιητική προσέγγιση της επικινδυνότητας του δράστη και της εκτίμησης κινδύνων στο πλαίσιο της εγκληματολογίας

1. Προλεγόμενα.....	179
2. Η αιτιολογική και η κριτική προσέγγιση της επικινδυνότητας του δράστη και της εκτίμησης κινδύνων στο πεδίο σύγκρουσης παραδοσιακής και εν ευρεία εννοία κριτικής εγκληματολογίας	182
3. Σχηματικές διαφορές παραδοσιακής και ε.ε.ε. κριτικής εγκληματολογίας	185
4. Από τις ενστάσεις κατά της ε.ε.ε. κριτικής εγκληματολογίας στις νεότερες της τάσεις	189
5. Θέσεις της ε.ε.ε. κριτικής εγκληματολογίας αποδεκτές από την παραδοσιακή εγκληματολογία	191

6. Ο ανταγωνισμός και ο συμβιβασμός μεταξύ παραδοσιακής και ε.ε.ε. κριτικής εγκληματολογίας	193
7. Η ενοποιούσα εγκληματολογία και η μέθοδος της ολοκλήρωσης	194
8. Σημεία επαφής της παραδοσιακής και της ε.ε.ε. κριτικής εγκληματολογίας στα ζητήματα της επικινδυνότητας του δράστη και της εκτίμησης κινδύνων...	196
8.1 Εισαγωγικές παρατηρήσεις.....	196
8.2 Σύγκλιση των κανονιστικών θέσεων του προτύπου ανάλογης επιβολής ποινικών κυρώσεων και της ε.ε.ε. κριτικής εγκληματολογίας στο ζήτημα της επικινδυνότητας του δράστη.....	198
8.3 Κανονιστικές πτυχές των προτύπων διαχείρισης και μείωσης κινδύνων από τη σκοπιά της ε.ε.ε. κριτικής εγκληματολογίας.....	199
8.4 Οι εγκληματολογικές αφητηρίες του προτύπου της ανάλογης επιβολής ποινικών κυρώσεων από τη σκοπιά της ε.ε.ε. κριτικής εγκληματολογίας.....	200
8.5 Οι εγκληματολογικές αφητηρίες των προτύπων διαχείρισης και μείωσης κινδύνων από τη σκοπιά της ε.ε.ε. κριτικής εγκληματολογίας.....	201
8.6 Η πρόγνωση της επικινδυνότητας στο πλαίσιο σύνδεσης του προτύπου ανάλογης επιβολής ποινικών κυρώσεων με την ε.ε.ε. κριτική εγκληματολογία.....	202
8.7 Η εκτίμηση κινδύνων στο πλαίσιο σύνδεσης των προτύπων διαχείρισης και μείωσης κινδύνων με την ε.ε.ε. κριτική εγκληματολογία	205

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Η σύζευξη της ανάλογης επιβολής ποινικών κυρώσεων, της επανεντακτικής μείωσης κινδύνων και της ε.ε.ε. κριτικής εγκληματολογίας: Η στήριξη της μέσω μιας ενοποιημένης εγκληματολογικής θεωρίας

1. Προλεγόμενα.....	209
2. Η σύζευξη των επανεντακτικών προτύπων εκτίμησης/μείωσης κινδύνων RNR και GL με την ανάλογη επιβολή ποινικών κυρώσεων και την ε.ε.ε. κριτική εγκληματολογία	209
2.1 Εισαγωγικές παρατηρήσεις.....	209
2.2 Το επανεντακτικό πρότυπο εκτίμησης και μείωσης κινδύνων RNR.....	210
2.3 Η πρόσφατη ενσωμάτωση των «προστατευτικών παραγόντων» κινδύνου στα σωφρονιστικά εργαλεία εκτίμησης κινδύνων 4 ^{ης} γενιάς: ή η ετεροχρονισμένη και εν αγνοία αποδοχή των «αντενδεικτών» της διαθετικής ανάλυσης στη σωφρονιστική.....	215
2.4 Το επανεντακτικό πρότυπο εκτίμησης και μείωσης κινδύνων GL: η θετική και η ολβιοποιός εγκληματολογία εν δράσει	217

2.5 Σύγκριση και συνύπαρξη των προτύπων RNR και GL.....	220
2.6 Εφαρμογές της προταθείσας σύζευξης στην επιλογή του είδους της ποινής, στη συμμετοχή σε θεραπευτικά προγράμματα, στη χορήγηση αδειών και στην υφ' όρον απόλυση	220
3. Προς μια ενοποιημένη θεωρία της ποινικής κύρωσης: η επεξήγηση της μείωσης της δευτερογενούς εγκληματικότητας διά της επανεντακτικής, μη στιγματιστικής και μη δυσανάλογης αντιμετώπισης κινδύνων	222

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ (EXCURSUS)

Το εγκληματολογικό ενοποιητικό δυναμικό της διαθετικής ανάλυσης της επικινδυνότητας και των παραγόντων κινδύνου καθώς και η αύξησή του διά της διαρθρωτικής προσέγγισης του <i>J. Sneed</i>	229
--	------------

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση Βιβλιογραφία	241
Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία μεταφρασμένη στην ελληνική	255
Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία	255

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΩΝ

Πίνακας 1: Φύλλο κωδικοποίησης SAPROF: Προστατευτικοί παράγοντες εκδήλωσης βίαιης συμπεριφοράς.....	60-61
Πίνακας 2: Τα λήμματα της κλίμακας HCR-20.....	62
Πίνακας 3: Πίνακας των τεσσάρων πεδίων των προγνωστικών αξιολογήσεων.....	99
Πίνακας 4: Πίνακας τεσσάρων πεδίων για ποσοστό υποτροπής 20 % και ποσοστό ορθών προγνώσεων 75 %.....	101
Εικόνα 1: Καμπύλη ROC	104